GENERALINĖS ADVOKATĖS
ELEANOR SHARPSTON IŠVADA,
pateikta 2016 m. lapkričio 24 d.[1]

Byla C-367/15

Stowarzyszenie „Oławska Telewizja Kablowa“ w Oławie
prieš
Stowarzyszenie Filmowców Polskich w Warszawie

(Sąd Najwyższy (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Intelektinės ir pramoninės nuosavybės teisės — Pažeidimas — Žalos apskaičiavimas — Direktyva 2004/48/EB — Valstybės narės teisės aktai, kuriuose numatyta žalos atlyginimo suma, dvigubai arba trigubai didesnė už autorinio atlyginimo sumą, kuri būtų mokėtina, jeigu būtų leista naudotis atitinkamomis intelektinės nuosavybės teisėmis“

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismui pateiktas dėl Direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo[2] išaiškinimo ir pirmiausia siekiant gauti atsakymą į klausimą, ar pagal minėtos direktyvos 13 straipsnį draudžiama nustatyti nacionalinės teisės normą, pagal kurią teisių turėtojas gali reikalauti iš tariamo pažeidėjo atlyginti iš anksto nustatytos sumos žalą, kurią, kaip formuluoja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, būtų galima laikyti „baudinių nuostolių atlyginimu“.

ES teisės aktai

2. Direktyvos 2004/48 2 ir 3 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(2) Intelektinės nuosavybės apsauga išradėjui arba kūrėjui turėtų leisti gauti teisėtą naudą iš savo išradimo ar kūrybos. Ji taip pat turėtų suteikti galimybę platesnei kūrinių, idėjų ir naujų *know-how* sklaidai. Kartu ji neturėtų kliudyti žodžio laisvei, laisvam informacijos judėjimui ar asmens duomenų apsaugai, įskaitant internetą [internetinėje erdvėje].

(3) Tačiau be veiksmingų intelektinės nuosavybės teisių gynimo priemonių naujovės ir kūrybingumas slopinami, o investicijos mažėja. Todėl būtina užtikrinti, kad materialinė intelektinės nuosavybės teisė, kuri šiuo metu sudaro dalį *acquis communautaire*, būtų veiksmingai taikoma [Europos Sąjungoje]. Šiuo atveju intelektinės nuosavybės teisių gynimo priemonės yra nepaprastai svarbios vidaus rinkos sėkmei.“

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004, p. 45; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 2 t., p. 32).

3. Pagal Direktyvos 2004/48 8 konstatuojamąją dalį:

„Valstybių narių intelektinės nuosavybės teisių gynimo sistemų skirtumai neleidžia tinkamai veikti vidaus rinkai ir užtikrinti vienodą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą visoje [Europos Sąjungoje]. Tokia padėtis neskatina laisvo judėjimo vidaus rinkoje ir nesukuria palankios aplinkos sveikai konkurencijai.“

4. Pagal Direktyvos 2004/48 10 konstatuojamąją dalį:

„Šios direktyvos tikslas – suderinti teisės sistemas, kad vidaus rinkoje būtų užtikrintas aukštas, vienodas ir vieningas apsaugos lygis.“

5. Direktyvos 2004/48 17 konstatuojamoji dalis išdėstyta taip:

„Šioje direktyvoje numatytos priemonės, procedūros ir gynimo būdai kiekvienu atveju turėtų būti nustatomi taip, kad būtų tinkamai atsižvelgta į konkretaus atvejo specifines ypatybes, įskaitant kiekvienos intelektinės nuosavybės teisės savybes ir atitinkamais atvejais tyčinį ar netyčinį pažeidimo pobūdį.“

6. Pagal Direktyvos 2004/48 26 konstatuojamąją dalį:

„Siekiant kompensuoti patirtą žalą dėl pažeidimo, kurį padarė pažeidėjas, vykdęs veiklą žinodamas arba pagrįstai galėjęs žinoti, kad dėl tokios veiklos bus įvykdytas toks pažeidimas, teisių turėtojui turėtų būti skiriama tokia žalos atlyginimo suma, kuri leistų atsižvelgti į visus svarbius aspektus, tokius kaip teisių turėtojo negautos pajamos arba pažeidėjo neteisėtai gauta nauda ir atitinkamais atvejais moralinė teisių turėtojui padaryta žala. Kaip alternatyvą, pavyzdžiui, kai yra sunku nustatyti faktiškai patirtą žalą, ją būtų galima nustatyti pagal autorinį atlyginimą ar vienkartinį mokestį, kuris būtų sumokėtas, jei pažeidėjas būtų prašęs leidimo naudotis tomis intelektinės nuosavybės teisėmis. Siekiama ne numatyti pareigą nustatyti baudžiamąsias žalos atlyginimo sumas, o užtikrinti, kad kompensacija būtų paremta objektyviu kriterijumi, atsižvelgiant į teisių turėtojo patirtas išlaidas, tokias kaip identifikavimo ir tyrimų sąnaudos.“

7. Direktyvos 2004/48 2 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta:

„Nepažeidžiant priemonių, kurios yra ar gali būti numatytos [ES] ar nacionalinės teisės aktuose, jei tokios priemonės yra palankesnės teisių turėtojams, šioje direktyvoje numatytos priemonės, procedūros ir gynybos būdai yra taikomi 3 straipsnio nustatyta tvarka visiems intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams, numatytiems [Europos Sąjungos] ir (arba) atitinkamos valstybės narės nacionalin[ės] teisės aktuose.“

8. Pagal Direktyvos 2004/48 3 straipsnį:

„1. Valstybės narės numato priemones, procedūras ir gynybos būdus, būtinus užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių, kurioms taikoma ši direktyva, vykdymą. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai turi būti sąžiningi, teisingi, neturi būti komplikuoti ar brangūs, ar sukelti nepagrįstą vėlavimą ar delsimą.

2. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai taip pat turi būti veiksmingi, proporcingi ir atgrasantys; jie turi būti taikomi tokiu būdu, kad nebūtų sukuriamos kliūtys teisėtai prekybai, ir numatytų apsaugos priemones nuo piktnaudžiavimo jomis.“

9. Direktyvos 2004/48 13 straipsnio „Žala“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos teismo institucijos nukentėjusiojo asmens prašymu reikalautų pažeidėjo, kuris žinodamas arba turėdamas pakankamą pagrindą žinoti, dalyvavo teises pažeidžiančioje veikloje, atlyginti teisių turėtojui žalą, kuri atitiktų faktiškai jo patirtus nuostolius dėl pažeidimo.

Nustatydamos nuostolių dydį, teismo institucijos:

a) atsižvelgia į visus atitinkamus aspektus, tokius kaip neigiamos ekonominės pasekmės, įskaitant negautas pajamas, kurių neįgijo nukentėjusioji šalis, neteisėtai gautą pažeidėjo naudą ir atitinkamais atvejais kitus ne ekonominius veiksnius, tokius kaip dėl pažeidimo teisių turėtojo patirtą moralinę žalą;

arba

b) kaip alternatyvą a punktui, jos gali atitinkamais atvejais nustatyti vienkartinę žalos atlyginimo sumą, remdamosi tokiais elementais kaip bent autorinis atlyginimas ar vienkartinis mokestis, kuris būtų sumokėtas, jei pažeidėjas būtų prašęs leidimo naudotis atitinkama intelektinės nuosavybės teise.“

Lenkijos teisė

10. Šios bylos faktinių aplinkybių klostymosi laikotarpiu *Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych* (1994 m. vasario 4 d. Lenkijos įstatymas dėl autorių teisių ir gretutinių teisių, toliau – Autorių teisių įstatymas) galiojusios redakcijos 79 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Autorių teisių turėtojas, kurio turtinės teisės buvo pažeistos, gali reikalauti iš šias teises pažeidusio asmens:

1) nutraukti pažeidimą;

2) pašalinti pažeidimo padarinius;

3) atlyginti patirtą žalą:

   a) remiantis bendraisiais principais arba

   b) sumokant pinigų sumą, kuri du kartus, o jeigu pažeidimas padarytas tyčia – tris kartus viršija tinkamą kompensaciją, kuri būtų mokėtina pareiškus dėl jos reikalavimą, teisių turėtojui davus sutikimą naudoti kūrinį;

4) grąžinti gautą naudą atitinkančią sumą.“

Faktinės aplinkybės, procesas ir pateiktas klausimas

11. Stowarzyszenie Filmowców Polskich (Lenkijos filmų kūrėjų asociacija, toliau – Filmų kūrėjų asociacija) yra organizacija, įgaliota valdyti ir saugoti autorių teisėmis saugomus garso ir vaizdo kūrinius, įskaitant (re)transliuojamus per kabelinės televizijos tinklus. Ji veikia remdamasi Lenkijos kultūros ir meno ministro leidimu. *Stowarzyszenie Oławska Telewizja Kablowa* (Olavos miesto kabelinės televizijos asociacija, toliau – Kabelinės televizijos asociacija) transliuoja programas per kabelinės televizijos tinklą Olavos mieste Žemutinėje Silezijoje.

12. 1995 m. spalio 4 d. šalys sudarė licencinę sutartį, kurioje buvo nustatytos taisyklės dėl Kabelinės televizijos asociacijos Filmų kūrėjų asociacijai mokėtinų mokesčių. 1998 m. gruodžio 30 d. pastaroji pranešė apie to susitarimo nutraukimą ir pasiūlė, kad šalys sudarytų naują susitarimą pakeistomis sąlygomis. Naujose sąlygose buvo numatytas didesnis licencinis mokestis, t. y. 2,8 % Kabelinės televizijos asociacijos grynųjų mėnesio pajamų, su kuriuo jau buvo sutikę nemažai kitų operatorių Lenkijos kabelinės televizijos rinkoje.

13. Kabelinės televizijos asociacija nesutiko su Filmų kūrėjų asociacijos pasiūlymais. 2008 m. balandžio 17 d. Kabelinės televizijos asociacija kreipėsi į *Komisja Prawa Autorskiego* (Lenkijos autorių teisių komisija), kad ši išspręstų šalių ginčą [3]. 2009 m. kovo 6 d. sprendimu minėta institucija nurodė, kad licencinis mokestis turi sudaryti 1,6 % grynųjų pajamų be pridėtinės vertės mokesčio ir įrengimo bei prijungimo mokesčių. Vėliau Kabelinės televizijos asociacija sumokėjo Filmų kūrėjų asociacijai 34 312,69 PLN [4], remdamasi už 2006–2008 m. apskaičiuotomis pajamomis ir taikydama tą mėnesinį tarifą.

14. 2009 m. sausio 12 d. Filmų kūrėjų asociacija pareiškė ieškinį siekdama, kad būtų priimta nutartis uždrausti Kabelinės televizijos asociacijai (re)transliuoti garso ir vaizdo kūrinius per kabelinės televizijos tinklą, kol nesudaryta nauja licencinė sutartis, ir paprašė, kad atsakovei būtų nurodyta sumokėti pagrindinę 390 337,50 PLN [5] sumą už laikotarpį nuo ieškinio pareiškimo datos iki faktinio mokėjimo datos. Reikalavimai pareikšti vadovaujantis Autorių teisių įstatymo 79 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 3 dalies b punktu.

15. 2009 m. rugpjūčio 11 d. sprendimu Vroclavo *Sąd Okręgowy* (Apygardos teismas) paskelbė, kad nereikia priimti sprendimo dėl 84 120,51 PLN [6] sumos, taip pat uždraudė Kabelinės televizijos asociacijai (re)transliuoti programas, kol nesudaryta nauja licencinė sutartis su Filmų kūrėjų asociacija, priteisė pastarajai pagrindinę 160 275,69 PLN [7] sumą ir atmetė likusią ieškinio dalį. Nacionalinis teismas nustatė Autorių teisių įstatymo 79 straipsnio 1 dalies pažeidimą, nes atsakovė tyčia (re)transliavo programas, žinodama, kad neturi licencijos. Tad pagal tą nuostatą ieškovei turėjo būti išmokėta trigubai didesnė už tinkamą kompensaciją suma.

16. Abi šalys apskundė sprendimą apeliacine tvarka Vroclavo *Sąd Apelacyjny* (Apeliacinis teismas). 2010 m. kovo 12 d. sprendimu minėtas teismas atmetė apeliacinius skundus. Vėliau šalys pateikė kasacinius skundus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, šis 2011 m. birželio 15 d. sprendimu panaikino *Sąd Apelacyjny* sprendimą ir grąžino jam bylą nagrinėti iš naujo. 2011 m. gruodžio 19 d. sprendimu *Sąd Apelacyjny* pakeitė skundžiamą sprendimą: nurodė Kabelinės televizijos asociacijai išmokėti Filmų kūrėjų asociacijai dar 145 941,30 PLN [8] ir atmetė Kabelinės televizijos

3 — Faktinės aplinkybės išdėstytos taip, kaip aprašyta nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Kas vyko 1998–2008 m., nėra aišku.

4 — Kai buvo rengiamas tekstas, tai sudarė apie 8 000 EUR. Tai reiškia, kad visos grynosios mėnesio pajamos per tą laikotarpį buvo 2 144 543,12 PLN.

5 — Kai buvo rengiamas tekstas, tai sudarė apie 91 000 EUR.

6 — Kai buvo rengiamas tekstas, tai sudarė apie 19 600 EUR.

7 — Kai buvo rengiamas tekstas, tai sudarė apie 39 450 EUR. Nevisiškai aišku, kaip buvo gautas šis skaičius: 2,8 % nuo 2 144 543,12 PLN yra 60 047,20 PLN, o jeigu priteistina suma turi būti „trigubai didesnė už tinkamą kompensaciją“, iš viso ji sudarytų 180 141,62 PLN.

8 — Kai buvo rengiamas tekstas, tai sudarė apie 34 000 EUR.

asociacijos pateiktą apeliacinį skundą. Antrą kartą nagrinėdamas bylą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas 2013 m. kovo 27 d. sprendimu vėl panaikino skundžiamą sprendimą ir grąžino bylą iš naujo nagrinėti *Sąd Apelacyjny*. 2013 m. rugpjūčio 28 d. raštu Filmų kūrėjų asociacija iš dalies atsiėmė reikalavimą priimti nutartį uždrausti Kabelinės televizijos asociacijai vykdyti (re)transliaciją. Iš naujo nagrinėdamas bylą, *Sąd Apelacyjny* pažymėjo, kad dabar reikia išspręsti tik ginčą, susijusį su pagal Autorių teisių įstatymo 79 straipsnį atlygintinos žalos suma.

17. Dabar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nagrinėja ginčą trečią kartą. Minėtas teismas pažymi, jog Kabelinės televizijos asociacija nuosekliai laikosi pozicijos, kad Autorių teisių įstatymo 79 straipsnis prieštarauja Direktyvos 2004/48 13 straipsniui, pirmiausia dėl to, kad jame numatytas baudinių nuostolių atlyginimas išmokant dvigubai ar trigubai už tinkamą kompensaciją didesnę sumą.

18. Kilus abejonių dėl direktyvos nuostatų aiškinimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyvos 2004/48] 13 straipsnį galima aiškinti taip, kad autorių teisių turėtojas, kurio turtinės teisės buvo pažeistos, gali reikalauti patirtos žalos atlyginimo remdamasis bendraisiais principais arba, nesant reikalo įrodyti žalos ir priežastinio ryšio tarp jo teises pažeidžiančio įvykio ir žalos, reikalauti, kad jam būtų išmokėta dvigubai, o tyčios atveju – trigubai didesnė už tinkamą kompensaciją pinigų suma, kai Direktyvos 2004/48 13 straipsnyje numatyta, kad, atsižvelgęs į 13 straipsnio 1 dalies a punkte išvardytas aplinkybes, žalos dydį nustato teismas ir tik alternatyviai tam tikrais atvejais, atsižvelgęs į direktyvos 13 straipsnio 1 dalies b punkte išvardytas aplinkybes, jis gali nustatyti vienkartinę žalos atlyginimo sumą? Ar iš anksto nustatytos vienkartinės žalos atlyginimo sumos, kuri du arba tris kartus viršija tinkamą kompensaciją, suteikimas šalies reikalavimu yra leistinas remiantis direktyvos 13 straipsniu, atsižvelgiant į tai, kad jos 26 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad direktyva nesiekiama nustatyti baudžiamųjų žalos atlyginimo sumų?“

19. Rašytines pastabas pateikė Filmų kūrėjų asociacija, Graikijos, Lenkijos, Austrijos vyriausybės ir Europos Komisija. 2016 m. liepos 14 d. teismo posėdyje dalyvavo ir pastabas žodžiu pateikė abi pagrindinės bylos šalys, Lenkijos vyriausybė ir Komisija.

Vertinimas

Pirminė pastaba

20. Teisingumo Teismas nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą gavo 2015 m. liepos 14 d. 2015 m. birželio 23 d. sprendimu *Trybunał Konstytucyjny* (Lenkijos Konstitucinis Teismas) konstatavo, jog Autorių teisių 79 straipsnio 1 dalies 3 punkto b papunktis prieštarauja Lenkijos Respublikos Konstitucijai, nes pagal jį autorių teisių turėtojui, kurio teisės buvo pažeistos, leidžiama tyčios atveju reikalauti, kad jam būtų išmokėta trigubai didesnė už tinkamą kompensaciją suma. Taigi ta nuostata buvo iš dalies pakeista ir įsigaliojo 2015 m. liepos 1 d.

21. Apie Konstitucinio Teismo sprendimą buvo pranešta Teisingumo Teismui. Teisingumo Teismas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė klausimą dėl to, ar jis nenori atsiimti savo prašymo priimti prejudicinį sprendimą. 2015 m. rugpjūčio 28 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atsakė: pirma, kadangi 79 straipsnio 1 dalies 3 punkto b papunktyje ir toliau numatyta mokėti už tinkamą kompensaciją dvigubai didesnę sumą, jam vis dar kelia rūpestį baudinių nuostolių atlyginimas; antra, dėl Konstitucinio Teismo sprendimo jis dar labiau susirūpino dėl to, kad pagal nacionalinę teisę gali būti nebūtina nustatyti tariamo pažeidėjo kaltės. Taigi prejudicinį klausimą reikėtų nagrinėti atsižvelgiant į šiuos pokyčius.

Dėl esmės

22. Direktyva 2004/48 yra suderinimo priemonė, kuria siekiama reglamentuoti intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimą. Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog reikalaujama užtikrinti, kad „egzistuotų veiksmingi teisių gynybos būdai, skirti tam, kad būtų užkirstas kelias bet kokiam kėsinimuisi į esamą intelektinės nuosavybės teisę, kad toks kėsinimasis būtų nutrauktas ar kad būtų taikomos atkuriamosios priemonės“ [9]. Todėl 2 straipsnio 1 dalyje, remiantis išimtimi, kurią aptarsiu vėliau [10], numatoma, kad direktyvoje numatytos priemonės, procedūros ir gynybos būdai yra taikomi visoms intelektinės nuosavybės teisėms, kurioms taikytinos ES teisės arba valstybės narės nacionalinės teisės nuostatos.

23. Priemonėmis, kurias turi nustatyti valstybės narės, užtikrinama visų formų intelektinės nuosavybės teisių apsauga, įskaitant žalos atlyginimą (bet ne tik) [11]. Tačiau ši nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą susijusi su kompensacijos, mokėtinos pažeidus autorių teises, klausimu. Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismo prašoma priimti sprendimą dėl žalos apskaičiavimo pagal direktyvą, visų pirma atsižvelgiant į įrodymų ir autorių teisių turėtojo nuostolių priežasties klausimą ir to autorių teisių turėtojo teisę gauti vienkartinę žalos atlyginimo sumą, kuri gali būti nesusijusi su patirtais nuostoliais ir kuri tam tikra prasme gali būti baudžiamojo pobūdžio [12].

24. Šiuo požiūriu Austrijos ir Lenkijos vyriausybės (ypač pirmoji) itin pabrėžė Direktyvos 2004/48 2 straipsnyje išdėstytą teiginį, jog ta priemone nepažeidžiamos nacionalinės teisės aktuose numatytos priemonės, kurios gali būti palankesnės teisių turėtojams. Jeigu šis argumentas būtų pripažintas pagrįstu, nebereikėtų nagrinėti kitų direktyvos nuostatų (arba bent jau gerokai sumažėtų toks poreikis), nes, atrodo, neginčijama, jog siekiama, kad nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos dėl autorių teisių būtų palankesnės teisių turėtojams. Nors atsakant į Teisingumo Teismui pateiktą klausimą visiškai būtina apsvarstyti 2 straipsnio 1 dalį, mano nuomone, pirma svarbu aptarti ne tai, ko direktyva *nesiekiama* (paliekant tai spręsti valstybėms narėms jų nuožiūra), o tai, ko ja *siekiama*, kalbant apie suderinimo pagrindą visoje ES.

25. Konkretus klausimas, su kuriuo susiduria prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, susijęs su nacionalinės teisės nuostata (Autorių teisių įstatymo 79 straipsnio 1 dalimi), pagal kurią autoriaus teisių turėtojas, tvirtinantis, kad jo teisės buvo pažeistos, gali reikalauti iš tariamo pažeidėjo išmokėti iš anksto nustatytą nuostolių atlyginimo sumą [13], kuri nebūtinai susijusi priežastiniu ryšiu su faktiniais teisių turėtojo patirtais nuostoliais. Tokia teisė, atrodo, atsiranda savaime [14]. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog nagrinėjamą žalos atlyginimą galima apibūdinti kaip baudinių nuostolių atlyginimą.

9 — Žr. 2014 m. balandžio 10 d. Sprendimo *ACI Adam ir kt.*, C-435/12, EU:C:2014:254, 61 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

10 — Žr. šios išvados 24, 49 ir paskesnius punktus.

11 — Direktyvoje taip pat nustatytos taisyklės, kuriomis numatoma teisė gauti įrodymus ir įrodymų užtikrinimo priemonės (2 skirsnis), teisė gauti informaciją (3 skirsnis), laikinosios ir prevencinės priemonės (4 skirsnis) ir atkuriamosios priemonės, draudimai ir alternatyvios priemonės (5 skirsnis).

12 — Baudinių nuostolių atlyginimo sąvoką savo išvadoje byloje *Arjona Camacho* (C-407/14, EU:C:2015:534) nagrinėjo generalinis advokatas P. Mengozzi, taip apibūdinęs baudinių nuostolių atlyginimą: „Nustačius baudinius nuostolius, atsakomybės sistema papildoma pamokslavimo ir tikra nubaudimo funkcija. Taip išreiškiama pagal civilinę teisę baudimo tikslais skiriamos sankcijos teorija: tai yra ne vien žalos atlyginimas, bet ir baudinių nuostolių priteisimas papildomai, be visiško žalos atlyginimo, taip tikintis, kad dėl baudimo pobūdžio nuo mėginimo kitą kartą elgtis [pažeidžiant teises] bus atgrasytas ne tik žalą konkrečiu atveju padaręs asmuo, bet ir kiti taip besielgiantys asmenys“ (49 punktas).

13 — Arba mokėtina žalos atlyginimo suma bent jau nustatoma taikant daugiklį, susijusį su pažeidėjo teisių turėtojui mokėtina kompensacija, jeigu pastarasis suteikė leidimą naudotis autorių teisių nuosavybės teise.

14 — Dėl tvarkos turėčiau paminėti, kad atsakydama į teismo posėdyje užduotą klausimą Lenkijos vyriausybė pažymėjo, jog tokios teisės neatsirastų, jeigu nebūtų piktnaudžiaujama įstatymu arba jeigu nebūtų įmanoma apskaičiuoti kompensacijos sumos, kuri būtų mokėtina teisių turėtojui.

26. Šis klausimas susijęs su keliais aspektais, kuriuos apibendrinčiau taip:

— ar nacionalinės teisės nuostata, kuria nustatoma [15] teisių turėtojui mokėtina suma, nepaliekant teisminei institucijai jokios diskrecijos tai nagrinėti ir priimti sprendimą, gali atitikti Direktyvos 2004/48 reikalavimus,

— su žalos atlyginimu susijusių įsipareigojimų pobūdis ir mastas, kaip nustatyta 13 straipsnyje, siejamame su direktyvos 3 straipsniu, ir

— kiek pagal direktyvos 2 straipsnio 1 dalį valstybės narės gali numatyti daugiau nei su žalos atlyginimu susijusius įsipareigojimus, kaip nustatyta 13 straipsnyje, ir pirmiausia nacionalinės teisės aktuose numatyti baudinių nuostolių atlyginimą.

27. Aptarsiu šiuos aspektus iš eilės.

Ar nacionalinės teisės aktuose galima nustatyti teisių turėtojui, kurio teisės buvo pažeistos, mokėtiną sumą teisminei institucijai, nenagrinėjant bylos ir nepriimant joje sprendimo?

28. Atsakyti į šį klausimą galima pasirėmus Direktyvos 2004/48 13 straipsnio 1 dalimi, taikoma kartu su 17 konstatuojamąja dalimi ir 3 straipsnio 1 dalimi.

29. Pagal 13 straipsnio 1 dalį valstybės narės privalo užtikrinti, kad kompetentingos teismo institucijos atlygintų teisių turėtojui žalą atitinkamose bylose priteisdamos atlyginti nuostolius. Nustatydamos žalos dydį tos institucijos privalo priteisti sumą, atitinkančią *faktiškai* teisių turėtojo patirtus nuostolius dėl pažeidimo. Tai savo ruožtu atitinka ir direktyvos 17 konstatuojamojoje dalyje įtvirtintą teiginį, jog gynimo būdai *kiekvienu atveju* turėtų būti nustatomi taip, kad būtų tinkamai atsižvelgta į konkretaus atvejo specifines ypatybes ir direktyvos 3 straipsnio 1 dalį, pagal kurią gynimo būdai turi būti „sąžiningi ir teisingi“. Kitaip tariant, turi būti atliekamas konkretaus atvejo vertinimas ir tokį vertinimą, žinoma, gali atlikti tik teismas arba teismo įgaliojimams lygiaverčius teisminius sprendimų priėmimo įgaliojimus turinti institucija. Mano nuomone, tai reiškia, kad nacionalinės teisės norma, kurioje numatyta, jog teisių turėtojas, kurio teisės buvo pažeistos, gali turėti *savaime atsirandančią* teisę į iš anksto pagal taikytinus teisės aktus nustatytą sumą, kuri apskaičiuota be kompetentingų teisminių institucijų įsikišimo ir gali būti arba nebūti pagrįsta tinkama autorinio atlyginimo suma, negali tenkinti direktyvos reikalavimų.

30. Tad manau, kad Direktyvą 2004/48 reikėtų aiškinti taip, jog draudžiama nustatyti nacionalinės teisės normą, kurioje būtų numatytas automatinis iš anksto nustatytos sumos išmokėjimas teisių turėtojui, kurio teisės buvo pažeistos, teisių turėtojui pareiškus reikalavimą, kai žalos suma nustatoma be kompetentingų teisminių institucijų įsikišimo.

Direktyvos 2004/48 3 straipsnio ir 13 straipsnio 1 dalies b punkto taikymas apskaičiuojant žalos sumą

31. Šios išvados 28 punkte nurodžiau Direktyvos 2004/48 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą reikalavimą, kad gynybos būdai turi būti sąžiningi ir teisingi. Tad reikia tinkamai atsižvelgti ne tik į teisių turėtojo, bet ir į tariamo pažeidėjo padėtį. Toliau 3 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog tie gynybos būdai turi būti „veiksmingi, proporcingi ir atgrasantys“. Visos gynimo priemonės pagal direktyvą, įskaitant žalos atlyginimo priteisimą, įgyvendinamos remiantis šiais principais. Šioje byloje pagrindinis dėmesys skiriamas teisių turėtojo apsaugai.

15 — Žr. šios išvados 13 išnašą.

32. Dėl konkrečių žalos apskaičiavimo taisyklių reikia žiūrėti direktyvos 13 straipsnį. Pažeidėjo, kuris žinodamas arba turėdamas pakankamą pagrindą žinoti dalyvauja teises pažeidžiančioje veikloje, atvejis nurodytas 13 straipsnio 1 dalyje. Toje nuostatoje pateikiamos papildomos bendrosios gairės, kad žala turi atitikti „faktiškai [teisių turėtojo] patirtus nuostolius dėl pažeidimo“. Pagal direktyvą visa žala taip pat turi būti atlyginama remiantis šioje nuostatoje nustatytu reikalavimu.

33. Dabar reikėtų pažymėti vieną aspektą, susijusį su antruoju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuogąstavimu, nurodytu jo 2015 m. rugpjūčio 28 d. atsakyme Teisingumo Teismui [16]. 13 straipsnio 1 dalis taikoma tik tais atvejais, kai pažeidėjas žino arba turi pakankamą pagrindą žinoti, kad vykdė neteisėtus veiksmus. Žalos atlyginimas, kai pažeidėjas nežinojo ar neturėjo pakankamo pagrindo žinoti, kad vykdė tokius teises pažeidžiančius veiksmus, apskaičiuojamas pagal 13 straipsnio 2 dalį. Pagal šią nuostatą atlyginant žalą numatoma galimybė tik „atiduoti pelną arba atlyginti žalą, ir tai galėtų būti iš anksto nustatyta“. Taigi, mano nuomone, akivaizdu, kad tais atvejais, kai taikoma 13 straipsnio 1 dalis, turi būti nustatyta pažeidėjo kaltė.

34. Toliau nurodomas būdas, kaip teisminės institucijos konkrečiu atveju turi nustatyti nuostolių dydį. Numatomi du metodai. Pirmasis metodas (a punktas), pagal kurį teisminė institucija turi atsižvelgti į visus atitinkamus bylos aspektus, pagrįstas ekonominėmis pažeidimo pasekmėmis, visų pirma įskaitant teisių turėtojo negautas pajamas ir pažeidėjo neteisėtai gautą naudą. Taip pat nurodomi kiti ne ekonominiai veiksniai, pavyzdžiui, teisių turėtojo patirta moralinė žala.

35. b punkte nurodytas alternatyvus metodas. Pagal jį teisminės institucijos gali nustatyti vienkartinę žalos atlyginimo sumą, remdamosi, be kita ko, autorinio atlyginimo ar mokesčių, kurie būtų sumokėti, jei pažeidėjas būtų prašęs leidimo naudotis atitinkama intelektinės nuosavybės teise, suma. Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimas susijęs būtent su b punktu, būtina išsamiai išnagrinėti tas jo dalis, kurios yra svarbios pagrindinėje byloje.

36. Pirmiausia nuostata taikoma tik „atitinkamais atvejais“. Tad 13 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytas apskaičiavimo metodas turėtų būti vertinamas kaip bendroji taisyklė, kurios išimtis numatyta b punkte. Žodžių „atitinkamais atvejais“ reikšmė šiek tiek paaiškinta direktyvos 26 konstatuojamojoje dalyje, kurioje, pavyzdžiui, išvardijami atvejai, kai būtų sunku nustatyti faktiškai patirtų nuostolių sumą.

37. Mano nuomone, alternatyvų metodą pagrindžia svarbi politikos priežastis, kuria grindžiama siūloma alternatyva. Ji susijusi su sunkumais, kurių teisių turėtojams kils daugeliu atvejų apskaičiuojant faktiškai dėl konkretaus pažeidimo patirtus nuostolius. Tikėtina, kad tai neretai bus nelengva, o kartais gali būti neįmanoma. Nesant mechanizmo, kaip tokiu atveju padėti teisių turėtojui, kyla rizika, kad direktyvoje numatytos teisių gynimo priemonės bus neveiksmingos. Taigi, numatydamas autoriniu atlyginimu ar mokesčiu grindžiamą kompensacijos sistemą teisės aktų leidėjas siekė suteikti teisių turėtojui galimybę išvengti potencialiai didelių laiko ir pinigų sąnaudų, kurių jis antraip būtų galėjęs patirti, pareikšdamas ieškinį pažeidėjui. Jeigu padėtis būtų kitokia, kiltų rizika, jog Direktyvos 2004/48 3 straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas, kad gynybos būdai neturi būti komplikuoti ar brangūs ar sukelti nepagrįstą vėlavimą ar delsimą, negalės būti patenkintas. Kitaip tariant, jie nebūtų „veiksmingi“ ir atitinkamai „atgrasantys“, kaip numatyta direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje.

16 — Žr. šios išvados 21 punktą.

38. Vis dėlto būtent teisių turėtojas turi įrodyti, kad konkretaus atvejo aplinkybėmis pateisinamas žalos atlyginimas pagal nacionalinės teisės nuostatą, lygiavertę direktyvos 13 straipsnio 1 dalies b punktui, ir kad tai būtų „tinkama“. Turi būti bent jau „sunku nustatyti faktiškai patirtą žalą“ [17] arba turi būti pagrindas, kuriuo remiantis galima įrodyti, kad pagal a punktą apskaičiuotos žalos sumos atlyginimas yra akivaizdžiai neteisingas ar nepagrįstas.

39. Antra, apskaičiavimas pagal b punktą grindžiamas suma, kuri yra „bent“ autorinis atlyginimas ar vienkartinis mokestis, kuris būtų sumokėtas, jei pažeidimas nebūtų padarytas [18]. Taigi keliamas klausimas nesusijęs su sumos, gautos apskaičiuojant teisių turėtojo prarastą pelną ir (arba) pažeidėjo gautą naudą, pakeitimu autorinio atlyginimo ar vienkartinio mokesčio, kurį pažeidėjas teoriškai turėtų sumokėti teisių turėtojui, suma. Kriterijus yra lankstesnis ir suma tiesiog gali viršyti autorinį atlyginimą ar mokestį.

40. Ar tai reiškia, jog pagal b punktą teisminė institucija gali nurodyti atlyginti „baudinius“ nuostolius remdamasi tuo, kad tarp priteistos sumos ir patirtų nuostolių nebūtinai turi būti koks nors ryšys?

41. Šiuo požiūriu derėtų pažymėti, jog Sprendime *Manfredi ir kt.* [19] Teisingumo Teismas pripažino, jog tokia žala gali būti atlyginama pagal nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis reglamentuojami konkurencijos teisės pažeidimai, su sąlyga, kad laikomasi veiksmingumo ir ekvivalentiškumo principų [20]. Taigi negalima tvirtinti, jog baudinių nuostolių sąvoka visais atvejais turi būti laikoma nesuderinama su ES teisės reikalavimais.

42. Nemanau, kad tame sprendime pateikti bendro pobūdžio teiginiai gali būti pritaikyti šioje byloje. Pirma, iš paskutinio Direktyvos 2004/48 26 konstatuojamosios dalies sakinio aišku, kad teisės aktų leidėjas nesiekė direktyvoje numatyti galimybės atlyginti baudinius nuostolius.

43. Antra, direktyvos 13 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad žala turi „[*atitikti*] *faktiškai* [teisių turėtojo] *patirtus nuostolius* dėl pažeidimo“ [21]. Pagal tą nuostatą, mano nuomone, reikalaujama, kad teisių turėtojas galėtų nustatyti priežastinį ryšį tarp reikalaujamos sumos ir patirtos žalos [22]. Vadinasi, pagal 13 straipsnio 1 dalį neleidžiama atlyginti sumos, nebūtinai susijusios su nuostoliais, kurių teisių turėtojas patyrė arba gali patirti ateityje [23].

44. Trečia, Direktyvos 2004/48 3 straipsnio 2 dalyje nustatytas pagrindinis principas, kad gynybos būdai turi būti ne tik „veiksmingi“ ir „atgrasantys“, bet ir „proporcingi“.

17 — Žr. direktyvos 26 konstatuojamąją dalį.

18 — Nors 13 straipsnio 1 dalies b punkte vartojama frazė „kaip alternatyva“, neseniai priimtame 2016 m. kovo 17 d. Sprendime *Liffers* (C-99/15, EU:C:2016:173) Teisingumo Teismas aiškiai konstatavo, jog teisių turėtojas, kurio reikalavimas grindžiamas tuo punktu, taip pat gali reikalauti atlyginti moralinę žalą, o žodžiu „bent“ siekiama parodyti, kad nurodytas apskaičiavimo pagrindas nėra vienintelis.

19 — 2006 m. liepos 13 d. sprendimo (C-295/04–C-298/04, EU:C:2006:461) 99 ir 100 punktai. Ta byla susijusi su EB 81 straipsnio (dabartinio SESV 101 straipsnio) aiškinimu.

20 — Reikėtų pažymėti, jog tas sprendimas buvo priimtas anksčiau, nei įsigaliojo 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo (OL L 349, 2014, p. 1). Valstybės narės privalo perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę iki 2016 m. gruodžio 27 d. Minėtos direktyvos 3 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad „dėl visos kompensacijos pagal šią direktyvą neturėtų susidaryti kompensacijos permoka, pavyzdžiui, dėl baudinių nuostolių, daugkartinės žalos ar kitų nuostolių“.

21 — Išskirta mano.

22 — Išsamesnes pastabas dėl priežastinio ryšio, kurį reikia nustatyti, pobūdžio žr. šios išvados 47 punkte.

23 — Taip pat. dėl augalų veislių nuosavybės teisių srityje žr 2016 m. birželio 9 d. Sprendimo *Hansson* (C-481/14, EU:C:2016:419) 33–40 punktus.

45. Grįsdama savo poziciją, kad baudinių nuostolių atlyginimas gali būti proporcingas, teismo posėdyje Lenkijos vyriausybė tvirtino, jog Teisingumo Teismas turėtų atsižvelgti į savo Sprendimą *Arjona Camacho* [24] . Ta byla susijusi su Direktyvos 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo [25] aiškinimu; jos 25 straipsnyje „Sankcijos“, be kita ko, nustatyta, kad už pagal tą direktyvą priimtų nacionalinės teisės nuostatų pažeidimus taikytinos sankcijos, kurios gali apimti kompensacijos išmoką nukentėjusiajam, turi būti „veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios“. Teisingumo Teismas nusprendė, kad nacionalinės priemonės, numatančios baudinių nuostolių atlyginimą asmeniui, nukentėjusiam nuo diskriminacijos dėl lyties, atitinka tuos kriterijus, todėl yra proporcingos [26].

46. Tame sprendime negaliu įžvelgti nagrinėjamam atvejui naudingų gairių. Nuostata, į kurią daroma nuoroda, be kita ko, susijusi su sumomis, kurios išmokamos taikant sankcijas, o ne kaip žalos atlyginimas. Pirmuoju atveju natūralu, kad apskaičiuojant sumas gali nebūti būtino ryšio su nukentėjusiojo patirta žala. To paties negalima pasakyti apie žalos atlyginimą, kuris, kaip numatyta Direktyvos 2004/48 13 straipsnio 1 dalyje, turi atitikti *faktinius* teisių turėtojo patirtus nuostolius. Tokiomis aplinkybėmis proporcingumo sąlyga, mano nuomone, suponuoja, jog tarp patirtų nuostolių ir reikalaujamos sumos yra tam tikras ryšys. Manau, kad baudinių nuostolių atlyginimas iš esmės neatitiks šios sąlygos.

47. Taigi, taikydama šias pastabas šiai bylai, manau, pirma, kad nacionalinės teisės norma, kaip antai Autorių teisių įstatymo 79 straipsnio 1 dalis, kurioje numatyta teisių turėtojui išmokėti iš anksto nustatytą sumą, nebūtinai susijusią su jo patirtais nuostoliais, negali atitikti Direktyvos 2004/48 reikalavimų. Tačiau, man atrodo, iš to negalima daryti išvados, jog lygiavertę taisyklę, pagal kurią teisių turėtojas gali reikalauti sumos, *ne didesnės nei dviguba* (arba atitinkamomis aplinkybėmis triguba) kompensacijos suma, kuri būtų mokėtina, jeigu teisių turėtojas būtų suteikęs leidimą naudoti kūrinį, taip pat neišvengiamai reikėtų pripažinti prieštaraujančia direktyvoje nustatytai sistemai. Teisių turėtojas turi nustatyti, ar patirti nuostoliai ir reikalaujama suma yra proporcingi. Taigi tam jis turi nustatyti šių dviejų dalykų priežastinį ryšį. Atsižvelgiant į 13 straipsnio 1 dalies b punkte numatytos teisių gynimo priemonės pobūdį, teisių turėtojui nebūtina nustatyti to ryšio užtikrinant matematinį tikslumą, nes tos nuostatos esmė – numatyti aplinkybes, kuriomis tai gali būti sunku arba neįmanoma. Tačiau, mano nuomone, jis privalo įrodyti tam tikrą ryšį ir jam neturėtų būti suteikiama teisė į žalos atlyginimą, kuris visiškai neatitinka faktinių jo patirtų nuostolių.

48. Trumpai tariant, dėl Direktyvos 2004/48 3 straipsnio ir 13 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo apskaičiuojant žalos atlyginimo sumą pagrindinėje byloje darytina išvada, jog, pirma, būtent teisių turėtojas turi įrodyti, kad konkretaus atvejo aplinkybėmis pateisinamas žalos atlyginimas pagal nacionalinės teisės nuostatą, lygiavertę direktyvos 13 straipsnio 1 dalies b punktui, ir kad tai būtų „tinkama“, ir, antra, pagal juos draudžiama nustatyti nacionalinės teisės normą, pagal kurią teisių turėtojas gali reikalauti fiksuotos išmokos, dvigubai ar trigubai didesnės už kompensacijos sumą, kuri būtų mokėtina, jei teisių turėtojas būtų suteikęs leidimą naudoti kūrinį. Tačiau pagal juos nacionalinės teisės norma, pagal kurią teisių turėtojas gali reikalauti sumos, ne didesnės nei dviguba ar triguba kompensacija, nelaikoma neteisėta, jeigu teisių turėtojas gali įrodyti, jog reikalaujama suma proporcinga patirtai žalai. Teisių turėtojas turi įrodyti, kad taip yra.

24 — 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimas *Arjona Camacho* (C-407/14, EU:C:2015:831).

25 — 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (OL L 204, 2006, p. 23).

26 — Šiuo klausimu žr. sprendimo 40 punktą.

Direktyvos 2004/48 2 straipsnio 1 dalies taikytinumas pagrindinėje byloje

49. Dėl šios išvados 24 punkte išvardytų priežasčių reikia apsvarstyti, ar Direktyvos 2004/48 2 straipsnio 1 dalis turi būti taikoma pagrindinėje byloje. Minėtoje nuostatoje numatyta, kad direktyvoje nustatytos priemonės, procedūros ir gynybos būdai taikomi visiems intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams, numatytiems ES arba nacionalinės teisės aktuose. Tačiau jie taikomi „nepažeidžiant *priemonių*, kurios yra ar gali būti numatytos [ES] ar nacionalinės teisės aktuose, jei tokios priemonės yra palankesnės teisių turėtojams“ [27].

50. Tad ES lygmeniu iš tos nuostatos aišku, kad Direktyva 2004/48 neturi turėti poveikio teisių gynimo priemonėms dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų, numatytoms kituose ES teisės aktuose, kuriuose numatoma daugiau nei pačioje direktyvoje [28]. Akivaizdus tokios teisių gynimo priemonės pavyzdys būtų prekės ženklo turėtojui suteikta teisė pateikti prašymą pripažinti ES prekių ženklo registraciją negaliojančia pagal dabartinius Reglamento Nr. 207/2009 [29] 52 ir 53 straipsnius, jeigu, jis mano, kad įregistravus kitą prekių ženklą pažeidžiamos jo teisės.

51. Kalbant apie nacionaliniu lygmeniu patvirtintas priemones, pažymėtina, kad tam tikrų gairių dėl ES teisės aktų leidėjo ketinimų priimant šią nuostatą galima rasti Tarybos pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl priemonių ir procedūrų siekiant užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių apsaugą [30], kuriuo remiantis priimta Direktyva 2004/48. To pasiūlymo aiškinamajame memorandume dėl direktyvos projekto 2 straipsnio, atitinkančio priimtos direktyvos 2 straipsnį, pažymėta: „<…> Valstybės narės gali nustatyti, kad atsižvelgdamos į aplinkybes kompetentingos institucijos gali priimti kitas priemones, kaip antai nutraukti intelektinės nuosavybės teisių pažeidimą arba užkirsti kelią kitiems pažeidimams, ir kitas tinkamas priemones. <…>“ [31]

52. Taigi pagal 2 straipsnio 1 dalį valstybės narės gali laisvai nacionaliniu lygmeniu įtvirtinti nuostatas, kuriomis numatytų papildomas teisių gynimo priemones teisių turėtojo naudai. Tad jos gali patvirtinti taisykles, pagal kurias gali būti laikoma, kad teisės atsisakoma, pavyzdžiui, sunkaus tęstinio pažeidimo atveju, arba nustatyti tokios teisės apribojimus, viršijančius tai, kas numatyta direktyvoje, jeigu ta teise pažeidžiama kitos šalies intelektinės nuosavybės teisė.

53. Bet, mano nuomone, pagal 2 straipsnio 1 dalį negalima pagrįsti argumento, kad Direktyva 2004/48 užtikrina tik minimalų suderinimą tose srityse, kuriose ji taikoma [32]. Pirma, tai prieštarautų tos nuostatos formuluotei, kur nurodomos ne „measures“, kurios yra arba gali būti numatytos ES arba nacionalinės teisės aktuose, o „means“. Antra, tai neatspindi bendrosios direktyva sukurtos sistemos, kuria, kaip pažymėta 8 konstatuojamojoje dalyje, siekiama užtikrinti vienodą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą visoje ES. Jeigu direktyvoje įtvirtintos konkrečiai teisių gynimo priemonei taikomos taisyklės, kaip yra žalos atlyginimo atveju, jos, mano manymu, turėtų būti vienodos visoje Europos Sąjungoje.

54. Tad darytina išvada, kad pagal Direktyvos 2004/48 2 straipsnio 1 dalį valstybėms narėms neleidžiama suteikti teisių turėtojui, kurio intelektinės nuosavybės teisės buvo pažeistos, teisės į baudinių nuostolių atlyginimą.

27 — Išskirta mano.

28 — Dėl pastabos, susijusios su Direktyvoje 2004/48 numatytomis teisių gynimo priemonėmis, be žalos atlyginimo, žr. šios išvados 11 išnašą.

29 — 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 207/2009 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo (OL L 78, 2009, p. 1). Tuo reglamentu buvo pakeistas 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 11, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 146), kuriame atitinkamos nuostatos buvo 51 ir 52 straipsniai.

30 — KOM(2003) 46 galutinis (OL C 32, 2004, p. 15).

31 — Redakcija prancūzų kalba yra geresnė (ir tikrai sklandesnė). Joje nurodyta: „Les États membres peuvent prévoir que les autorités compétentes peuvent ordonner d'autres mesures adaptées aux circonstances et propres à faire cesser l'atteinte au droit de propriété intellectuelle ou à prévenir de nouvelles atteintes, ainsi que toutes autres mesures appropriées“.

32 — Šiuo klausimu žr. šios išvados 24 punktą.

Išvada

55. Taigi Teisingumo Teismui siūlau taip atsakyti į *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija) pateiktus klausimus:

1. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo reikia aiškinti taip, kad draudžiama nustatyti nacionalinės teisės normą, kurioje būtų numatytas automatinis iš anksto nustatytos sumos išmokėjimas teisių turėtojui, kurio teisės buvo pažeistos, jam pareiškus reikalavimą, kai žalos suma nustatoma be kompetentingų teisminių institucijų įsikišimo.

2. Direktyvos 2004/48 3 straipsnį ir 13 straipsnio 1 dalies b punktą reikia aiškinti taip, kad, pirma, būtent teisių turėtojas turi įrodyti, kad konkretaus atvejo aplinkybėmis pateisinamas žalos atlyginimas pagal nacionalinės teisės nuostatą, lygiavertę direktyvos 13 straipsnio 1 dalies b punktui, ir kad tai būtų „tinkama“, ir, antra, pagal juos draudžiama nustatyti nacionalinės teisės normą, pagal kurią teisių turėtojas gali reikalauti fiksuotos išmokos, dvigubai ar trigubai didesnės už kompensacijos sumą, kuri būtų mokėtina, jei teisių turėtojas būtų suteikęs leidimą naudoti kūrinį. Tačiau pagal juos nacionalinės teisės norma, pagal kurią teisių turėtojas gali reikalauti sumos, ne didesnės nei dviguba ar triguba kompensacija, nelaikoma neteisėta, jeigu teisių turėtojas gali įrodyti, kad reikalaujama suma proporcinga patirtai žalai. Teisių turėtojas turi įrodyti, kad taip yra.

3. Pagal Direktyvos 2004/48 2 straipsnio 1 dalį valstybėms narėms neleidžiama suteikti teisių turėtojui, kurio intelektinės nuosavybės teisės buvo pažeistos, teisės į baudinių nuostolių atlyginimą.